

Nyeste artikler

- [Fra barnelig til fos...](#)
- [Generalforsamling 2017](#)
- [Nye møder i marts 2017](#)
- [Landhusholdningen](#)
- [Hvad døde Maren af?](#)

Begivenheder

<< Maj 2018 >>						
MA	TI	ON	TO	FR	LØ	SØ
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

Artikelhierarki

Hovedside for artikler » [Aftenens emne](#) » [Hvordan fører man en bondeslægt tilbage til 1400-tallet?](#)

Hvordan fører man en bondeslægt tilbage til 1400-tallet?

Hvilke muligheder er der på Stadsarkivet for at finde materiale om bondeslægter?

Foranlediget af Knud Pranges foredrag "Hvordan fører man en bondeslægt tilbage til 1400-tallet?" er overskriften på denne månedens emne "Hvordan kan vi gøre det samme – bare her i byen?" På stadsarkivet findes en lang række arkivalier og registranter, der også kan benyttes andre steder end i Aalborg. Her tænker jeg på

- **Godsarkivalier** – der kan indeholde fæste- og skifteprotokoller fra egnens (eller landets) godser. I 2 sorte ringbind findes aftrykt "De private godsets arkivalier" (altså, hvad der findes på LAV – Landsarkivet i Viborg), som selvfølgelig først kan benyttes, når man er der, men i de to ringbind kan man se de pågældende arkivalier beskrevet. Efterfølgende kan man skrive sine bestillingsnumre efter siderne i ringbindene.
- For de lokale godser – her tænker jeg eks. på Klarupgaard og Refsnæs – ja, så har man **filmet arkivalierne**, der ligger i Viborg, således at man kan sidde her og læse/se samme protokoller på mikrofilm. For landets mange fæstere var godsejeren "øverste myndighed"; det vil sige, at skiftet efter disse mennesker og deres familier findes i godsets skifteprotokol, og de meget vigtige fæsteprotokoller giver oversigten over "hvem, der "ejer" hvad". Hvis man arbejder i et sogn, hvor kirkebøgerne ikke findes før 1814, er disse også meget vigtige i arbejdet med personerne i sognene. Der, hvor man har købt filmstykker, har man "på grund af alfabetet" fået andre godsets arkivalier med – selvom disse ligger uden for vores område. Her tænker jeg på Jungetgaard, Kaas, Kjærgaardsholm og Ulstrup, der findes på filmen med Klarupgaard. Kik i ringbindet under "Godsarkiver (godsartikler) – diverse mikrofilm" og find efterfølgende filmstykkerne inde i det lille rullefilmslokale.

- På baggrund af de mange arkivalier har mange slægts- og lokalhistorikere lavet **mange optegnelser**, som vi kan have glæde af til belysning af bondeslægternes sammenhænge. I flæng kan nævnes:

Sønderholm: gårde i Sønderholm – ringbind nr. 16

Støvring – gårdregistrant – diverse kilder

Gudum/Lillevorde: Fæsteprotokol

- Desuden har **Kr. Værnfelt udarbejdet en lang række oversigter** – "Bondeslægter: Kjær Herreds større gårde – selvejergårdene/ledingsgårdene" Andre protokoller er "Ledingsgårdene ved 1534 med herredets sidste selvejergårde". Fra Heini Madsens "Ordbog for slægtsforskere": Leding – bøndernes pligt til for hvert herred at stille et antal mænd og skibe til krigstjeneste under ledelse af en konge".

Fra Jyske Lov: **ledingsvæsnet**:

Gennem **leding** blev bønder fra omkring år 800 udbudt eller **tvangshvervet** til krigstjeneste. Landet var inddelt i distrikter, skipænen – igen underopdelt i **skiben** og havne, som skulle mønstre et skib med udrustning, mandskab og proviant, herunder folkevåben: jernhat, sværd og spyd. Både fæstere og selvejere var ledingspligtige (ledingsbønder) i middelalderen og pligten gik på skift mellem gårdene. Jyske Lov har straffe for ledingsforsømmelse og ledingsbrud. Ordningen administreres af særlige kommissairer eller af lensmændene. Efterhånden ophørte ledingsvæsnet ved overgangen til **lægdsystemet**. Havde kongerne ikke brug for leding, skulle der betales en afgift, **kværtsæde**.

- Kilde: <http://www.fredsakademiet.dk/ordbog/lord/118.htm>

- Kr. Værnfelt har været i mange forskellige arkivalier for at kunne opstille sammenhængene i protokollerne, og i **hans arkiv** på stadsarkivet (A21) vil mange af notaterne "sikkert" kunne findes. Desuden har Kr.V. skrevet mange artikler bl.a. *Fleskum Herreds selvejerbønder*. Findes i: Jyske Samlinger, 1941-1942, side 138-178, 5. række, Bd. V
Nogle bondeslægter fra Himmerland. Periode: 1500 - 1699 Sted: Fleskum Herred, Himmerland, Volsted, Dall, Nøvling, Ferslev, Findelstrup, Skudshale, Sejflod kommune.

- Kilde: www.noks.dk

- Kr. Værnfelt, Jens Jeppesen Jensen, Jens Gravesen, P.V. Christiansen, Hans Gjedsted og Ole Færch er blandt de mange **lokale slægts- og lokalhistorikere**, der har beskæftiget sig indgående med "hvordan man finder sammenhænge i bondeslægter – tilbage i tiden". Kontakt dem, benyt deres materiale, kik i deres arkiv, hvis det er givet til et arkiv, eller læs deres artikler, bøger eller materialer.

- Den **trykte litteratur** giver selvfølgelig også mange tilgange til området. Knud Prange havde benyttet bøger fra biblioteksverdenen, og det er bestemt også tilladt os her (måske med stadsarkivet som "mellemand") at gøre det samme. På stadsarkivet findes "Dansk landbrug 1880-1938" med portrætter af dets ledende mænd m.v. Spørg din bibliotekar, om der er andre, du kan bruge.

- Desuden findes et sort ringbind, der giver en lang fortegnelse over Albert Fabritius store bogsamling. Bogsamlingen kom i 1992 til stadsarkivet, og bøgerne derfra hentes i arkivets kælder, hvorefter man kan bladre, læse og foretage optegnelser om sammenhænge, som andre har fundet.

- Prøv også at benytte **arkivets (eller din egen internetforbundne computer)** og brug eks. www.danpa.dk - og skriv "bønder", "bonde", "landbrug", "landmand", "bondeslægter", "jordbruger" – derved kommer mange optegnelser, som andre har gjort for dagens lys. Noter dig, hvilket arkiv, der ligger inde med det, der dukker op – og brug stadsarkivets personale til at få lov til at låne disse materialer eller kopier deraf hertil fra de andre arkiver.

***Billedet i øverste venstre hjørne på dette materiale har jeg fundet på denne hjemmeside:

www.grosell.dk/pg0200.html - Teksten lyder således:

RIETER, J.: Almindelig Søndags Dragt af en Landmand fra Ostenfeld ved Husum i Holstein/Gewöhnlicher Sonntags Anzug eines Landmannes von Ostenfeld ohnweit Husum in Holstein. Håndkoloreret kobberstik. Ca. 1806. 21 x 13 cm. I passepartout. #102996

Efterfølgende har jeg fået dette fra

Allan Øer Gottrup

C.V. Jessens Gade 8, 2Th

9000 Aalborg

mail: allang@stofanet.dk

Bøgerne jeg henviste til er lavet af Peter Grishauge og kan bestilles via hans hjemmeside - noget af materialet ligger dog online ligeledes via hans hjemmeside:

Peter Grishauge: http://www.lokalhistorie-hanherred.dk/peter_grishauge/index.htm

Ejendoms historie for sognene Vust, Vester Thorup og Klim.

Klim Lokalhistoriske Sognegruppe: <http://www.lokalhistorie-hanherred.dk/klim/sognegruppe/index.html>

Lokalhistorisk portal for Han Herred: <http://www.lokalhistorie-hanherred.dk/>

Otto Jensen's hjemmeside Han herred: http://www.lokalhistorie-hanherred.dk/otto_jensen/index1.htm

Lokalhistorisk arkiv for Thisted (Amt): <http://arkiv.thisted-bibliotek.dk/>
Her findes bl.a. alle artikler bragt i Historisk Årbog for Thy og V. Han Herred 1906 - 2002, her er der mange historie om diverse personer der optræder i Han herrederne samt slægters tavler der er opstillet i de forskellige årgang.

Af kilder findes der:

1) Fæstebønder ved Kølbygård og Vesløsgårds godser.

2) Tingbogsekstrakter fra Thy:

*Bind I indeholder Hillerslev og Hundborg Herreder 1666-1688.

*Bind II indeholder Hillerslev og Hundborg Herreder 1666-1688 og Thisted Købstad 1670-1711.

*Tilsvammen udgør de to bind over 1600 sider.

*Ekstrakter af Justitsprotokol for Hillerslev og Hundborg Herreder 1690-1699.

3) Leding mod Nordvest - værk fra 1947, og tilsvammen udgør de to bind et meget væsentligt bidrag til den lokale historie. Et bidrag, der i en lang periode også var den væsentligste fremstilling af landsdelens historie.

4) Materiale fra sognene

* Vang, Tvorup & Vangsa

* Thorsted - et sogn i Thy

* Gaarde, huse og mennesker i Hillerslev.

en oversigt hvor Amtsprotokoller, Matrikelvæsen, Skøde og panteprotokoller, Skifteprotokoller, Fæsteprotokol, Folketællinger og Andre kilder sammenstilles for at give overblik over sognet og dets beboere gennem tiden.

* Brund - der er stadig historier at fortælle...

Jeg tror, det må være det materiale, jeg har haft stor glæde af i denne omgang, som har relation til det afholdte foredrag forleden og hjælp og materialer til at føre bondeslægter tilbage til det 1400-århundrede.

Dernæst har jeg fået dette:

Aftenens emne om "bondeslægter, kilder og stadsarkivet" blev suppleret af nogle gode kommentarer og endnu en god dis-tråd med følgende ord med på vejen

http://dis-danmark.dk/forum/read.php?f=48&i=10469&t=10469#reply_10469

hvor Jette Jørgensen gør opmærksom på muligheden for at se "Vor sogns historie" og "Danske gårde samling 1, 2, 3".

· Skrevet af finn jelstrup d. January 17 2012 · 0 Kommentarer · 4038

Fremtvisning ·

Kommentarer

Der er ikke skrevet kommentarer.

Kommentér

Du skal logge ind for at kommentere.

Log ind

Brugernavn

Kodeord

Log ind

Er du endnu ikke registreret bruger? [Klik her](#) for at oprette dig.

Har du glemt dit kodeord? [Bed om et nyt ved at klikke her.](#)

Replikboks

Du skal være logget ind for at skrive en replik.

Jens Villadsen
05-05-2018 18:29
Vær opmærksom på at foreningsnyheder bliver bragt på Facebook.

finn jelstrup
15-04-2018 22:55
dødsannoncer.net virker igen - beklager laaang ventetid. Nu med 34354 dødsfald

finn jelstrup
08-11-2017 18:44
Der er desværre stadig problemer med at få dødsannoncerne til at virke. PHP-hjælp modtages meget gerne.

Jens Villadsen
12-08-2017 23:01
Nu kan efterårets program ses i kalenderen.

Joern Bolander
10-08-2017 11:12
Efteråret 2017 Aktiviteter med Legacy-kursus og Gotisk Læsning er datosat i Kalender. Hvis interesse for FamilyTree, oprettes erfa-gruppe derom.

[Replikboks arkiv](#)